

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIV TA‘LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

**ALISHER NAVOIY NOMIDAGI TOSHKENT DAVLAT
O‘ZBEK TILI VA ADABIYOTI UNIVERSITETI**

**O‘ZBEK TILI TARAQQIYOTI VA
XALQARO HAMKORLIK
MASALALARI**

**XALQARO ILMIY-AMALIY
KONFERENSIYA MATERIALLARI**

2025-yil 18-oktabr

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA’LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

**ALISHER NAVOIY NOMIDAGI TOSHKENT DAVLAT O‘ZBEK
TILI VA ADABIYOTI UNIVERSITETI**

**O‘ZBEK TILI TARAQQIYOTI VA XALQARO HAMKORLIK
MASALALARI**

Xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya materiallari

2025-yil 18-oktabr

Toshkent – 2025

O'ZBEK TILIDAGI MUROJAAT SHAKLLARINING KONSEPTUAL TUZILISHI
CONCEPTUAL STRUCTURE OF ADDRESS FORMS IN THE UZBEK LANGUAGE

DOI: [10.52773/tsuull.conf.2025.18.10/JJKD5106](https://doi.org/10.52773/tsuull.conf.2025.18.10/JJKD5106)

Abruyeva Zaxro Shokir qizi

Tayanch doktorant,

Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat

o'zbek tili va adabiyoti universiteti

zaxroabrueva99@gmail.com

Annotatsiya. Ushbu maqolada o'zbek tilidagi murojaat shakllarining konseptual tuzilishi, murojaatning konsept sifatidagi mohiyati, mazkur shakllarning kognitiv-semantik xususiyatlarini ochishda uning konseptual imkoniyatlarini tahlil qilish masalalari yoritilgan. O'zbek tili ijtimoiy muloqotida faol ayrim murojaatlar kognitiv-semantik tahlil bilan bir qatorda hududiy xoslanish jihatidan ham tavsiflanadi.

Kalit so'zlar: murojaat shakllari, konsept, konseptual tuzilish, kognitiv-semantika, ensiklopedik bilim, stereotip.

Annotation. This article examines the conceptual structure of forms of address in the Uzbek language, the essence of address as a concept, and the analysis of its conceptual potential in revealing the cognitive-semantic features of these forms. Some frequently used forms of address in Uzbek social communication are characterized not only through cognitive-semantic analysis but also in terms of their regional specificity.

Keywords: forms of address, concept, conceptual structure, cognitive semantics, encyclopedic knowledge, stereotype.

Zamonaviy kognitiv psixologiya namoyondalari U.Maturana va F.Varelalarning fikricha, bilimning inson tafakkurida namoyon bo'lishi ikki asosiy usul yordamida vujudga keladi:

1. Kognitiv holat yoki jarayonlarning (bu jarayon hissiy idrokdan boshlanadi) aks etishi;

2. Ma'lum tashqi hodisa, voqealarning tavsiflash usuli [Safarov, 2006: 46].

Shu asosda yaratilgan bilimlar olam manzarasidagi har bir detalni, bo'lakni nomlashda tayanch vazifasini o'taydi. Yana shuni ta'kidlashimiz joizki, yaratilayotgan kognitiv modellar inson tarbiya topgan madaniy muhit bilan bog'liqdir, zero, kognitiv birliklar madaniyatda mavjud bo'lgan voqelik idroki asosida shakllanadi. Har bir birlik inson ongida konsept sifatida kategorizatsiyalanadi. Konsept, Y.S.Stepanovning fikricha, inson ongidagi madaniyat laxtasidir, uning ko'rinishida madaniyat lisoniy shaxs ruhiy olamiga

kirib boradigan birlikdir. Boshqa tomondan esa, bu inson orqali vujudga keladigan butunlikdir. Inson “faqatgina madaniy qadriyatlarining yaratuvchisi emas, balki madaniyatning o‘ziga kiradi hamda ayrim hollarda unga ta’sir qiladi” [Степанов, 1997: 40].

Muloqot uchun eng zarur, kommunikativ jihatdan talab etiladigan, konseptlar til belgilari asosida ifodalanadi va verballashadi. Verbalizatsiyalashgan konseptlar o‘zining turli xususiyatlari bilan tilning semantik maydoniga kiradi.

O‘zbek tilidagi murojaatlarning kognitiv xususiyatlarini tavsiflashda murojaat shaklining milliy, yosh, kasbiy, gender va individual tarkibiy qismlarini hisobga olish kerak.

Shuningdek, murojaat shakllarining konseptual tuzilishi jamiyatning holati va rivojlanishiga bog‘liq: “konseptning mazmuni, shuningdek, uning boshqa konseptlar bilan o‘zaro aloqasi ommaviy ongdagi o‘zgarishlarga bog‘liq bo‘lib, bu o‘z navbatida ijtimoiy hayotdagi o‘zgarishlar, ustuvorliklar va qadriyatlarining o‘zgarishi bilan belgilanadi”.

Milliy o‘ziga xoslikni aniqlash tarixiy, lingvokulturologik va kognitiv tahlilni talab etadi. Murojaat shakllari, shuningdek, adresatning yoshini, tashqi ko‘rinishini, adresantning adresat haqidagi bilimlarini, shuningdek, ma’naviy dunyoqarashini, qiziqishlar doirasini ko‘rsatadi. L.Yelmslev til haqida shunday deb yozgan edi: “Til insonda fikr va tuyg‘u, kayfiyat, xohish, iroda va faoliyatni shakllantiradigan vosita, insonning boshqa odamlarga ta’sir ko‘rsatadigan quroli ... Til... inson ongi bilan chuqur bog‘langan. Bu shaxs va qabilaga meros bo‘lib qolgan xotira boyligi, eslatuvchi va ogohlantiruvchi bedor ongdir...” [ЕЛЬМСЛЕВ, 1999: 131]. Ushbu hodisaning bunday ko‘p qirrali ko‘rinishining sababi, aftidan, konseptdagi ma’lumotlarning juda ko‘p qirrali bo‘lishidir: u belgilangan obyekt haqida har tomondan, uning namoyon bo‘lishi va boshqa obyektlar bilan munosabatlari haqida ma’lumot beradi. Shubhasiz, konsept mazmunini eng to‘liq ochib berish faqat natijalari bir-birini to‘ldiradigan turli yondashuvlarning kombinatsiyasi bilan ta’minlanishi mumkin.

Shulardan N.N.Boldirev fikricha: “Kognitiv-semantika lingvistik va lisoniy bo‘lmagan (ensiklopedik) bilimlarning ko‘p darajali talqinini nazarda tutadigan ma’noning konseptual nazariyasi bilan shug‘ullanadi” [Болдырев, 2004: 18]. Bu shuni anglatadiki, ma’nolar ushbu ma’nolarni ifodalovchi va ularning tushunchasini ta’minlaydigan ma’lum bilim kontekstlari, bilim tuzilmalari bilan o‘zaro bog‘liqdir. Boshqacha aytganda, “ma’no konseptual tuzilmalarning namoyonidir va kognitiv-semantika tilning konseptual tuzilmalarni qanday kodlashi va aks ettirishiga qaratilgan” [Evans, 2006: 857] deb izohlaydi.

Shunday qilib, kognitiv-semantika lingvistik ma’noni lingvistik birliklar bilan ifodalangan bilim tuzilmalari va qiymatlari asosida izohlashga qaratilgan. “Kognitiv talqinda ma’no bir qator xususiyatlar bilan tavsiflanadi: u ensiklopedik, kognitiv kontekstga bog‘liq, foydalanishga asoslangan” [Evans, 2006: 754].

Ma’noning ensiklopedik tabiati ma’lum bir tushuncha yoki konseptual sohaga oid ulkan bilim manbalariga kirish imkoniyatini beradi. "Konsepsiya" tushunchasi

kognitiv tilshunoslikning asosiy tushunchasi bo'lib, bilim kvanti, tilning konseptual tizimining birligi hisoblanadi.

Keltirilgan nazariy qarashlarga tayangan holda murojaat shakllarining kognitiv-semantik xususiyatlarini ochishda uning konseptual imkoniyatlarini tahlil qilishni maqsad qildik.

Murojaatning kognitiv xususiyati ijtimoiy maqom; biologik xususiyatlar bilan belgilanishi; muayyan jamiyatda o'rnatilgan ijtimoiy-tarixiy va milliy-madaniy an'analar nuqtai nazaridan suhbatdoshlarning etnik xususiyatlarini aks ettirishi mumkin; to'g'ridan-to'g'ri teng huquqli / teng bo'lmagan rol munosabatlarini ko'rsatishi mumkin. Shuni ta'kidlash mumkinki, til jamoasi ongida murojaat vazifasini bajaruvchi so'zlar ma'lum qo'llanishda mustahkamlangan kognitiv stereotiplar bilan bog'liq. Shu sababli murojaatlarni kognitiv jihatdan belgilangan so'zlar sifatida tasniflash mumkin. Shu asosda yaratilgan bilimlar olam manzarasidagi har bir detalni, bo'lakni nomlashda tayanch vazifasini o'taydi. Yana shuni ta'kidlashimiz joizki, yaratilayotgan kognitiv modellar inson tarbiya topgan madaniy muhit bilan bog'liqdir, zero, kognitiv birliklar madaniyatda mavjud bo'lgan voqelik idroki asosida shakllanadi. Buni birgina murojaat shakllari miqyosida oladigan bo'lsak, *olanpanoh, opoqi, hazrat, begim, sultonim, arslonim* kabi murojaat konseptual birliklari begona til vakillari va yot madaniyat egalari kognitiv ongida o'z o'rnini va muqobiliga ega emas. Chunki, keltirilgan birliklar o'zbek madaniyati, mentaliteti, diniy tafakkuri va etnik turmush tarsi milliy koloriti asosida lisonda ifodasini topgan. Kognitiv modellarning etnomadaniy xususiyatlari haqida gapirayotib, madaniy modellarning vaqt davomida o'zgarib turishi, bir madaniyatdan ikkinchisiga ko'chishi, o'zgacha mazmun olishi mumkinligini ham aytib o'tmog'imiz joiz. Masalan, O'zbekistonning ba'zi hududlarida onaga nisbatan murojaatda opa qarindoshlik terminidan foydalanish holatlari kuzatiladi. Boshqa sheva vakillari uchun bu holat mutlaqo begona. Uning bu haqdagi kognitiv bilimlari mavjud emasligi milliy madaniy qadriyatlarini bilan bog'liqdir. Biz quyida bir qancha murojaat shakllarini shu asosda tahlil qildik:

Bugungi kunda jamiyatda sodir bo'layotgan ildam o'zgarishlar tilga ham ta'sir etmasdan qolmadi. Shu asnodan avval qo'llanilgan murojaat shakllaridan bugungisi mazmun, shakl va funksional jihatdan tamoman farq qiladi. Millatimizda notanish ayolga murojaat qilinganida *kelinoyi* murojaat birligi qo'llangan (kelinoyi murojaat shaklining shevadagi ko'rinishlari: Kelionoyi – akaning xotini (uka va singilga nisbatan); yanga. Farg'onada: *kennaya (kelinaya), kennapo (kelin opa; Rishton)*. Toshkentda: *kennoyi (kelinoyi)*. Xorazmda: *galinbiyi (Hazorasp), yenga (Hazorasp), yangamullo, biyi, chicha (Gurlan, Yangibozor)*. Qashqadaryoda: *checha, yanga, yangamullo (Shahrisabz)*. Surxonadaryoda: *yanga*. Jizzaxda: *yanga, checha, oyi*. Samarqandda: *oycha (Kattaqo'rg'on)*. Navoiyda: *oyti (Xatirchi)*. Qoraqalpog'istonda: *chicha (Beruniy), yanga-galin (Ellikqal'a, To'rtko'l), biyi (Ellikqal'a, To'rtko'l), yanga (Ellikqal'a, To'rtko'l)*). Kelinoyi murojaati kelin konseptining konseptosferasiga mansub bo'lib, konseptning mohiyati quyidagi freymlarda aniqlanadi:

- Milliy kiyim va bezaklar: o'zbekona kiyingan (yaltiroq toshlar bilan bezatilgan kiyimlar, ko'ylak-lozim, ro'mol);
- Qoshning terilganligi;
- Turli zeb-u ziynatlar taqqan (to'rtinchi barmog'iga nikoh uzugi taqqan);
- Chiroyli pardozlangan;
- Sochlari yig'ib turmaklangan

Bu freymalar asrlar davomida o'zbek xalqi kognitiv ongida stereotip sifatida o'rnashgan va zamon yangilanishi, o'zgarishlar, madaniyatlar ta'siri jadallashgan bo'lsa-da, tafakkurda o'z ahamiyatini yo'qotmagan. Biroq, ijtimoiy hayotda kelinlarning qizlarga xos kiyinishi, qosh terishning urfdan chiqayotganligi (ham diniy bilimning o'sishi) kelin va qiz o'rtasidagi farq kamayib, kelinlik stereotiplari, kelinlikni anglatuvchi etalonlar yo'qolib borishiga sabab bo'lmoqda. Begona adresant adresatning ko'rinishiga qarab, kelin yoki qiz chegarasini qo'yishi qiyinlashgan. Shu sababli, begona adresant notanish ayollarga nisbatan *kelin*, *kelinoyi*, *kelinoy*, *kelinposhsha*, *yanga*, *yangamullo* murojaatlarining o'rnini *opa* yoki *singlim* murojaati egallay boshladi. Bundan tashqari, ijtimoiy hayotdagi o'zgarishlar ham til birliklarining funksional jihatiga ta'sir o'tkazmay qolmaydi. Masalan, yildan yilga oilaviy ajrimlarning ko'payayotganligi, beva ayollar ham borligini inobatga olgan holda kishilarga noqulay hissiy ta'sir o'tkazmaslik uchun *opa* murojaat shaklidan yoki umuman nominatsiya ishtirok etmaydigan birliklardan (*kechirasiz*, *uzr*, *ma'zur tutasiz kabi*) foydalana boshlandi. Bu kabi murojaat shakllaridan foydalanilayotganiga sabab notanish so'zlovchida tinglovchi haqida yetarlicha kognitiv bilimlar mavjud emasligi bo'lib, bu bilimlar o'rnini milliy qadriyatlar asosida shakllangan kognitiv va madaniy bilimlar to'ldirishi natijasida yuzaga kelmoqda.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Safarov Sh. Kognitiv tilshunoslik. – Jizzax: Sangzor, 2006. – B.46
2. Степанов Ю.С. Константы. Словарь русской культуры. – Москва: Издательский дом "ЯСК", 1997. – С.40.
3. Ельмслев Л. Прологомены к теории языка. – Москва: Прогресс, 1999. – С. 131.
4. Болдырев Н.Н. Концептуальное пространство когнитивной лингвистики Вопросы когнитивной лингвистики. – Тамбов: 2004. №1. – С.18-37.
5. Evans V, Green M. Cognitive Linguistics, An Introduction. – Edinburgh: Press, 2006.

MUNDARIJA

<i>Sirojiddinov Shuhrat</i>	O'zbek tili – xalqaro maydonda!	
I SHO‘BA. O‘ZBEK TILSHUNOSLIGI VA TILSHUNOSLIKNING NAZARIY MASALALARI		
<i>Ashirboyev Samixon</i>	O'zbek adabiy tilining tayanch dialektini belgilash yo'lida	6
<i>Hakimova Muhayyo, Rahmatova Feruza</i>	O'zbek tilida kognitiv metonimiya	11
<i>Juraqobilova Xamida</i>	She'riy asarlarda kognitiv metaforalar shakllanishida lingvomadaniy omillarning ta'siri	17
<i>Mustafayev Fizuli</i>	Kino dilində söz birləşməsi və qoşa sözlər haqqında	24
<i>Jabborov Baxrom, Sharipova Sarvinoz, Istamova Shohista.</i>	O'zbek iboralarining milliy mentalitetni ifodalashdagi o'rni	32
<i>Turdiboyev Tohir</i>	Yordamchi so'zlar masalasiga doir ayrim qarashlar	37
<i>Abjalova Manzura</i>	Hozirgi o'zbek tili leksik sathiga doir ba'zi masalalar	42
<i>Sheronov Boyirboy</i>	Sintaktik sathda mazmuniy-shakliy nomutanosiblik haqida	50
<i>Madjidova Dilorom</i>	Современные методы и проблемы прикладного языкознания	54
<i>Tolipova Dildora</i>	Лакуны в узбекских письменных литературных источниках и проблемы их перевода	59
<i>Elova Dilrabo</i>	O'zbek tilshunosligida uslubiy xoslanishni farqlash xususidagi qarashlar	67
<i>Abdullayev Jumanazar</i>	Yangi O'zbekistonning mumtoz tilshunoslik merosi, zamonaviy lingvistik qadriyati	73
<i>Israilova Saodat</i>	Turk va o'zbek tillarida rang bildiruvchi leksemalar semantikasi	84
<i>Kasimova Ziyoda</i>	Cho'lponning "Kecha va kunduz" romanidagi frazeologik birliklarning badiiy-uslubiy tahlili	88
<i>Baxodirova Shaxlo</i>	Lakuna va realiya munosabati	92

<i>Hakimov Dilshod</i>	“Biz” va “o‘z” olmoshlarining o‘zbek tilidagi funksional maqomi: struktur-semantik tahlil	98
<i>Kurbanbayev Otabek, Qodirberganova Dilnura</i>	O‘tkir Hoshimov asarlarida so‘z birikmasining turlari O‘tkir Hoshimov asarlarida so‘z birikmasining turlari	107
<i>Allaquliyeva Qunduz</i>	Ixtionimlarning lingvistik va ekstralingvistik omillar asosida yangi ma’no ifodalashi	113
<i>Isoqulova Qunduz</i>	So‘z-gaplarning noverbal vositalar bilan ifodalanishi	117
<i>Ismayilli Ayshen</i>	Sintaktik yolla yaranan mikrotoponimlar xulasə	122
<i>Davronova Zarnigor</i>	Sadriddin Ayniyning “Sudxo‘rning o‘limi” qissasidagi antroponimlarining kognitiv-semantik tahlili	132
<i>Muzaffarova Zarrina</i>	Metonimiyaning konseptual modellari	136
<i>Yusupova Aziza</i>	Metaforaning she’riy matnlarda aks etishi	140
<i>Mamarasulova Maftuna</i>	Fonosemantik g‘oyalarning rivojlanish bosqichlari	146
<i>Abdurasulova Dilnoza</i>	Ayollar nutqida konnotatsiya va murojaat birliklarining pragmatik xususiyatlari	151
<i>Soqiyeva Shirin</i>	Tilshunoslikda konseptni o‘rganishda til va madaniyatning o‘rni	157
<i>Abruyeva Zaxro</i>	O‘zbek tilidagi murojaat shakllarining konseptual tuzilishi	160
<i>Bovmanova Bashorat</i>	O‘zbek tilida halollik tushunchasining leksik-semantik ifodalanishi	164
<i>Jumaniyozova Charos</i>	Hajm-o‘lchov bildiruvchi sifatlarning nisbiylik xususiyati	168
<i>Xayrullayeva Ra’no</i>	Kichraytirish qo‘shimchalarining nutqdagi ahamiyati	172
<i>Tursunova Sojidxon</i>	“Fayzining amakisi” hikoyasidagi nutqiy akt vositasida ifodalangan ironiyalar tahlili	177

<i>Utegenova O'g'iloy</i>	Badiiy asarlarda tasviriy ifodalar	181
<i>Maxmudova Matluba</i>	Qaratqich kelishigi semantikasiga doir ayrim mulohazalar	185
<i>Xolmamatova Sarvinozxon</i>	Konnotatsiya va konnotativ birliklarning o'rganilganlik darajasi hamda turlari	191
<i>Turg'unboyeva Dilnoza</i>	Zamonaviy tilshunoslikda miqdor kategoriyasining o'rni	199
<i>O'ralova Nargiza</i>	Parsellyatsiya va metaforaning o'zaro aloqadorligi	204
<i>Jabborova Aziza</i>	O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning BMT Bosh Assambleyasining 72-sessiyasida so'zlagan nutqidagi evfemizmlarning morfologik tahlili	209
<i>Odilova Dilobar</i>	Jahon tilshunosligida o'xshatishlarning ilmiy tadqiqi	214
<i>Nazarov Qobilbek</i>	Turli tizimdagi tillarda soma komponentli maqollarning tasniflanishi	218
<i>Mullaboyeva Shirin</i>	Til, estetik tafakkur va didning paremiologik birliklarda ifodalanishi	226
<i>G'aybullayev Erkinjon</i>	O'zbek madaniyatini ifoda etishda lakunalarning roli: Cho'lpon asarlari misolida	230
<i>Oripova Mavluda</i>	Sinestezik metaforalarning lingvomadaniy xarakteri:sinestezik metafora va milliy o'ziga xoslik	240
<i>Otaxonova Sohiba</i>	Antroponimlarning internet va yangi media makonidagi o'rni	245
<i>Shodmonaliyeva Yulduz</i>	Modallik bilan tasdiq-inkor kategoriyasining o'zaro munosabati	250
<i>Sobirova Maftuna</i>	Konchilik terminotizimi va uning o'zbek leksik tizimidagi o'rni	256
<i>Umarova Shahzoda</i>	O'zbek tilshunosligining kombinator lingvistikaning shakllanishidagi o'rni	260
<i>Turg'unova Maftuna</i>	Til taraqqiyotida kognitiv tilshunoslikning o'rni	270
<i>Muratova Nafisa</i>	Tilak va tabrik nutqiy aktida ekstralingvistik	274

	vositalarning o'rni	
<i>Murotov Hamro</i>	Reklama matnlarining tasnifi	280
<i>Normuminov Laziz</i>	Qo'chqor Norqobil hikoyalarida xalqona so'zlashuv, ibora va maqollarning qo'llanishi	285
II SHO'BA. AMALIY TILSHUNOSLIK VA LINGVODIDAKTIKA MUAMMOLARI.		
<i>Xolmanova Zulxumor</i>	Tilning ma'lumotlarni saqlash va yetkazish funksiyasi	289
<i>Qurbonova Munavvara</i>	Ontolingvistika va pragmalolingvistika munosabatida deyktik birliklarning o'rni	297
<i>Ruzibayeva Nigoraxon</i>	Psychological needs in the language classroom	303
<i>Abdurahmonova Muqaddas</i>	Ментальные омонимы в когнитивной лингвистике	308
<i>Umurzoqova Marhabo</i>	Badiiy matnda ayol lisoniy shaxs tiplari xususida	317
<i>Abjalova Manzura</i>	O'zbek tili multikorpusi – zamonaviy ta'limiy tizim	321
<i>Ruzmetova Novval</i>	Роль узбекских народных традиций в социокультурном развитии студентов	326
<i>G'ulomova Nargiza</i>	Alisher Navoiy mualliflik korpusini yaratishda statistik ma'lumotlarning muhimligi	335
<i>Dedaxanova Muazzam</i>	Lingvistik ekspertizaning yuzaga kelishi va shakllanish tarixi	344
<i>Shamsiyeva Manzura</i>	Animatsion filmlarning aksiolingvistik jihatlari	347
<i>Xudaykulova Shaxnoza</i>	O'zbek tili diskursida global qadriyatlarining aksiolingvistik integratsiyasi	353
<i>Ibragimova Sayyora</i>	Псевдонимы узбекских и русских писательниц: генезис, семантика и когнитивные особенности	357
<i>Tilyabayev Kamil</i>	Благодарные: из эмоционального опыта	361

	изучения узбекского языка как второго	
<i>Alimardanov Elyor</i>	Xorazm dialektal zonasining qipchoq shevali areallari	369
<i>Bozorova Sabohat</i>	Gazeta tili va publitsistik janrlarning lingvostilistik xususiyatlari	372
<i>Abduvoxidova Mavzuna</i>	Обучение грамматике в условиях коммуникативного подхода	377
<i>Mamadayupova Vasila</i>	Katta yoshdagilarning xorijiy til o'rganishi	381
<i>Azizova Feruza</i>	Raqamli texnologiyalarning til evolyutsiyasiga ta'siri: XXI asrda yozma va og'zaki muloqotning transformatsiyasi	385
<i>Abdullayeva Roxila</i>	Xarakter ifodalovchi birliklarning freym tahlili	389
<i>Yusupova Shahzoda</i>	Suggestiv nutq ta'sirchanligini oshirishda sifatlarning o'rni	393
<i>Mamirova Xayriniso</i>	Ko'p ma'noli so'zlarni qayta ishlashning gibridd modellari	398
<i>Nabiyeva Parvina</i>	Assotsiativ tezaurus: til tasviri va inson ongining modellashtirilishi	405
<i>O'rinova Zarifa</i>	Iqtiboslarning intertekstual tezaurusda aks etishi	410
<i>Rayimjonova Matluba</i>	Rauf Parfi she'riyati leksikasini chastotali lug'at asosida tadqiq qilish muammolari va yechimlari	414
<i>Turobova Nargiza</i>	Ulug'bek Hamdam ijodining lingvopragmatik tahlilida presuppozitsiya	418
<i>Abdullajonova Madina</i>	"Fiziologik xatolar"ni disgrafiyadan farqlash masalasi	424
<i>Pulatova Umriniso</i>	Yoshlar slengining ayrim o'ziga xos hududiy xususiyatlari	428
<i>Imomova Ismigul</i>	Dramatik matnlarda qo'llanilgan barqaror birikmalar va maqollarning intertekstual ohang va mazmunini boyitishdagi roli	435
<i>Arolova Nafisa</i>	Til o'zlashtirishda leksik portlash hodisasi	440
<i>Tursunboyeva Fayiza</i>	Korpus lingvistikasining diniy matnlardagi o'rni	443

<i>Amrullayeva Mohinur</i>	O'zbek tilidagi ayrim fe'l-atvor frazemalarining semantik tasnifi va uslubiy xususiyatlari	450
<i>Mirnosirova Dilbar</i>	Bolalar verbal assotsiatsiyalarining ayrim sintaktik xususiyatlari	454
<i>Aminova Zilola</i>	Darsdan tashqari mashg'ulotlarda o'zga tili o'quvchilarning nutqini o'stirish	462
<i>Muratova Ademi</i>	Multilingualism and bilingualism in turkic-speaking countries: contemporary challenges and development prospects	466
<i>Umurzakova Zuxraxon</i>	Ona tili darslarida interaktiv raqamli resurslarni tatbiq etishning didaktik qulayligi	472
<i>Maxmudjonova Nargizaxon</i>	Tilshunoslarga bog'lab berilgan tomorqa...	477
III SHO'BA. MADANIYATLARARO MULOQOT VA O'ZBEK TILI TARAQQIYOTI		
<i>Uluqov Nosirjon, Solixodjayeva Xavasxon</i>	O'zbek sayillari va ayrim turk bayramlarining etnolingvistik hamda lingvokulturologik tahlili	481
<i>Mirzodjanova Malika</i>	Сравнительный семантический анализ употребления английских “over”, “above” и их таджикских эквивалентов	489
<i>Komilova Gavharoy</i>	Nutq tadqiqida yangi yondashuvlar	484
<i>Pulatova Zamira</i>	Роль межкультурной коммуникации в процессе изучения языков	497
<i>Moldokulova Elina</i>	Сохранение узбекской культурной идентичности через язык и традиционный костюм в эпоху глобализации	501
<i>Yo'ldoshxonov Javohirbek</i>	Микротопонимы как ономастическая реалия: сравнительный анализ ташкента и лондона	505
<i>Abduqodirova Zebo</i>	The role of lingvocultural competence in the translation of specialized ecological texts. (English and Uzbek languages)	509

<i>Otamirzayeva Sug'diyona</i>	Teaching legal english in uzbek context: challenges of terminology	514
<i>Sayfiyeva Komila</i>	Fitonim komponentli o'zbek va ingliz maqollarining madaniyatlararo qiyosiy tadqiqi	521
<i>Madjidova Maftuna</i>	Лингвосоматические единицы которые характерные для арабской культуры	529
<i>Xasanova Sohijamol</i>	Ingliz va o'zbek tillarida "yaxshilik" va "yomonlik" kategoriyalarining lingvokulturologik tahlili	534
<i>Lafasova Mavjuda</i>	Xorij tilshunosligida o'xshatishlar tadqiqi	539
<i>Olimova Mushtariybonu</i>	O'zbek va ingliz xalq maqollaridagi "omad" va "omadsizlik" konseptlarining qiyosiy tahlili	544
IV SHO'BA. O'ZBEK TILINING XORIJDA O'QITILISHI VA O'ZARO HAMKORLIK MASALALARI		
<i>Akalin Ahmet</i>	<i>Kültür Taşıyıcısı Olarak Özbek Dilinin Diplomatik Fonksiyonu</i>	549
<i>Rahmonqulov Abdunazar</i>	O'zbek va tojik tillari interferensiyasi haqida	555
<i>Rafibayeva Nasiba, Mingboyeva Oypari</i>	Лингвистика и страноведческий аспект в преподавании иностранного языка	559
<i>Xakimova Mavzunadjon</i>	Лингвистическое табу и стратегия эвфемизации в таджикском и английском языках	563
<i>Musurmankulova Shaxribon</i>	Turk tiliga xos ayrim frazemalar tahlili	569
<i>Xodjayeva Mashhura</i>	Влияние глобализационных тенденций на методику обучения иностранным языкам	576
<i>Erkaboyeva Havojon</i>	Translation studies and the internationalization of the uzbek language	581

<i>Axmedova Niluzar</i>	Emotsional leksikaning semantik-pragmatik talqini: ingliz va o'zbek tillari misolida	584
V SHO'BA. TIL TARIXI VA TURKIY TILLAR TADQIQOTLARI		
<i>Seyhan Tanju</i>	Ali Şir Nevâyî ve Üslubunda Fiillerin Yeri	589
<i>Abdushukurov Baxtiyor</i>	O'zbek tilining tarixiy takomili va buguni	604
<i>Rahimi Farhad</i>	Nezrali'nin Çağatay Türkçesi Sözlüğünün Yanlışıları Üzerine	611
<i>Jafarzade Vahide</i>	Mustafa Zəririn “Siyərün-nəbi” əsəri haqqında bəzi qeydlər	640
<i>Muhammadiyahva Dilafrö 'z</i>	“Boburnoma” parallel korpusini yaratishdagi tarjima tamoyillari	650
<i>Bo'ronov Anvar</i>	Poloves-qipchoq tillari maishiy leksikasi milliy identifikatsiyalash mezoni sifatida	657
<i>Xo'janiyazova Shahnoza</i>	Alisher Navoiyning “Sab' ai sayyor” asaridagi idish-tovoq nomlarining leksik-semantik xususiyatlari	665
<i>Xolmurodova Mushtariy</i>	“Nasoyim ul-muhabbat” asaridagi tibbiy terminlar tahlili	670
<i>Mirzayeva Ulker</i>	Yunan mənəbələrində işlənən Azərbaycan antroponimlərinin leksik-semantik təhlili	676
<i>Babazade Rahshane</i>	Mustafa Zəririn “Yüz hədis və yüz hekayə” əsərində zərflər	684
<i>Yodgorov Hamid</i>	“Qo'noq” umumturkiy leksemasining etimologiyasi	697
<i>O'razova Iqbol</i>	Frazemalar kognitiv semantikaning o'rganish obyektı sifatida	701
<i>Azizzade Turkan</i>	R.O.Şor Yafəs-türk dil əlaqələri haqqında	705
<i>Saygin Muhterem</i>	Klasik Türk Edebiyatının Doğu Sahasında Sevgili İçin Kullanılan Bir İfade Körke Bay (Körkke Bay,	711

	Görge Bay)	
<i>Hamishog'lu Meryem</i>	Türkçenin İlk Sözlüğü Dîvânu Lugâti't-Türk'ten Özbek Türkçesine Bitki Adları	718
<i>Bakirov Qudratillo</i>	Turkiy dunyoda vaqt tushunchasi va uning o'rganilishi	734
<i>Sattorova Shahnoza</i>	O'zbek va turk tillarida bir xil etimologiyaga ega o'simlik nomlarining qiyosiy tahlili	739
<i>Maqsudova Feruza</i>	Muqaddas qadamjo nomlari – onomastika sohasining o'rganish obyekti sifatida	745
<i>Azizova Nilufar</i>	“Devonu lug'otit turk”dagi o'z qatlamga oid ijtimoiy munosabat semali leksemalar	750
<i>O'tkirbek Muhammad Sobir</i>	Arba'in she'rlarda “hayit” so'zining lingvopoetik timsollari	756
<i>Siddiqova Naimaxon</i>	Eskirgan so'zlarning eskirmagan ma'nolari	760
<i>Qasimova Sema</i>	“Kitabi-Dədə Qorqud” matnlərində qadin-kishi müraciət formalarinin üslubi, linqvistik və psixolinqvistik tahlili	766
<i>Turdiyeva Roza</i>	O'zbek, qoraqalpoq va ingliz tillaridagi maqollarda zoonimlarning umumiy va milliy xususiyatlari	774